

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Faillissementspauliana, insolvenzanfechtung & transaction avoidance in insolencies : naar een geobjectiveerde regeling van schuldeisersbenadeling

de Weijs, R.J.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

de Weijs, R. J. (2010). *Faillissementspauliana, insolvenzanfechtung & transaction avoidance in insolencies : naar een geobjectiveerde regeling van schuldeisersbenadeling.*

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Verkorte inhoudsopgave

Voorwoord	V
Lijst van afkortingen	VII
1. Inleiding	
1.1 Aantastbaarheid van handelingen wegens schuldeisersbenadeling	1
1.2 Objectieve versus subjectieve criteria	2
1.2.1 Onderscheid tussen objectieve en subjectieve criteria	2
1.2.2 Voor- en nadelen van subjectieve en objectieve criteria	4
1.3 Onderzoeksvraag: <i>mogelijkheid</i> en <i>wenselijkheid</i> objectieve regeling	6
1.4 Drie basisvormen van schuldeisersbenadeling	8
1.4.1 Eerste vorm van benadeling: inbreuk op integriteit verhaalsvermogen	12
1.4.2 Tweede vorm van benadeling: doorbreking <i>paritas creditorum</i>	14
1.4.3 Derde vorm van benadeling: dubbele opstelling aandeelhouder	25
1.5 Grenzen aan aantastbaarheid van handelingen	32
1.5.1 Respect voor het handelen van de schuldenaar	33
1.5.2 Contractuele zekerheid/finaliteit	34
1.5.3 Geen schade voor rekening van derden zonder verwijt	35
1.5.4 Geen belemmering van reorganisatiemogelijkheden	37
1.6 Twee methoden van rechtsvergelijking: dogmatisch en functioneel	38
1.7 Leeswijzer	40
1.7.1 Structuur en opbouw van de hoofdstukken	40
1.7.2 Gebruikte terminologie	41
2. Duits recht	43
2.1 Inleiding	43
2.1.1 Gronden voor het openen van een insolventieprocedure	44
2.1.2 <i>Insolvenzanfechtung</i>	46
2.2 Aantastingsgronden	52
2.2.1 Artikel 130 InsO: <i>kongruente Deckung</i>	52
2.2.2 Artikel 131 InsO: <i>inkongruente Deckung</i>	62
2.2.3 Artikel 132 InsO: <i>unmittelbare Benachteiligung</i>	76
2.2.4 Artikel 133 InsO: <i>vorsatzliche Benachteiligung</i>	82
2.2.5 Artikel 134 InsO: <i>unentgeltliche Leistung</i>	94
2.2.6 Artikel 135 en 136 InsO	97
2.3 Duits recht en een dubbele opstelling van aandeelhouders	98

2.3.1	Achterstelling van aandeelhoudersleningen in én voor formele insolventie	98
2.3.2	Vermindering van <i>exposure</i> van aandeelhouders	105
2.4	Schuldeisersbescherming en onrechtmatige daad (artikel 823 en 826 BGB)	106
2.4.1	De positie van de wederpartij	107
2.4.2	De positie van de schuldenaar/bestuurder van de schuldenaar	109
2.5	Conclusies Duitsland	110
2.5.1	Onderscheid inbreuk integriteit verhaalsvermogen en doorbreking <i>paritas</i>	110
2.5.2	Bescherming integriteit verhaalsvermogen	112
2.5.3	Bescherming van <i>paritas creditorum</i>	116
2.5.4	Bescherming tegen dubbele opstelling van aandeelhouders	119
3.	Engels recht	123
3.1	Inleiding	123
3.1.1	Verschillende procedures	124
3.1.2	<i>Transaction avoidance in insolvencies</i>	126
3.2	Aantastingsgronden	130
3.2.1	Artikel 238 IA: <i>Transactions at an undervalue</i>	145
3.2.2	Artikel 239 IA: <i>Preferences</i>	145
3.2.3	Artikel 244 IA: <i>Extortionate Credit Transactions</i>	164
3.2.4	Artikel 245 IA: <i>Floating Charges given for past value</i>	167
3.2.5	Artikel 423 IA: <i>Transactions defrauding creditors</i>	175
3.2.6	<i>Pari passu rule of distribution</i> en het fixatiebeginsel	184
3.3	Engels recht en een dubbele opstelling van aandeelhouders	189
3.3.1	Achterstelling van aandeelhoudersleningen in Engeland en VS	190
3.3.2	Vermindering van <i>exposure</i> van aandeelhouders: <i>a preference</i>	200
3.4	Schuldeisersbescherming en <i>tort</i> en <i>misfeasance</i>	200
3.4.1	De positie van de wederpartij	201
3.4.2	De positie van de schuldenaar/bestuurder van de schuldenaar	202
3.5	Conclusies Engeland	205
3.5.1	Onderscheid inbreuk integriteit verhaalsvermogen en doorbreking <i>paritas</i>	206
3.5.2	Bescherming integriteit verhaalsvermogen	207
3.5.3	Bescherming van <i>paritas creditorum</i>	209
3.5.4	Bescherming tegen dubbele opstelling van aandeelhouders	212
4.	Nederlands recht	215
4.1	Inleiding	215
4.1.1	Verschillende insolventieprocedures en de BW-pauliana	218
4.1.2	Faillissementspauliana	219
4.2	Vernietigingsgronden	222
4.2.1	Artikel 42 lid 2 Fw: onverplichte rechtshandelingen anders dan om niet	222

4.2.2	Artikel 42 lid 1 Fw: aantasting van onverplichte rechtshandelingen om niet	277
4.2.3	Artikel 47 Fw: aantasting van verplichte rechtshandelingen	279
4.2.4	Artikel 3.2.5 VO: verplichte rechtshandelingen in het Voorontwerp	300
4.3	Nederlands recht en een dubbele opstelling van aandeelhouders	310
4.3.1	Positie van aandeelhoudersleningen rond faillissement	311
4.3.2	Vermindering <i>exposure</i> aandeelhouder: wel verdacht, veelal niet paulianeus	329
4.4	De verhouding tussen pauliana en onrechtmatige daad	332
4.4.1	De positie van de wederpartij	333
4.4.2	De positie bestuurder van de failliet bij paulianeuze handeling	354
4.5	Conclusies en aanbevelingen Nederland	355
4.5.1	Onderscheid inbreuk integriteit verhaalsvermogen en doorbreking <i>paritas</i>	356
4.5.2	Bescherming van integriteit verhaalsvermogen	359
4.5.3	Bescherming van <i>paritas creditorum</i>	366
4.5.4	Bescherming tegen dubbele opstelling van aandeelhouders	372
5.	Rechtsvergelijking en conclusies	377
5.1	Inleiding	377
5.2	Algemene rechtsvergelijkende conclusies	379
5.2.1	Geen eenduidige keuzes voor objectieve of subjectieve criteria	379
5.2.2	Voor zover gehanteerd, belang subjectieve criteria wederpartij beperkt	381
5.2.3	Karakter van het leerstuk	382
5.3	Gevolgen gebrekkig onderscheid inbreuk integriteit en doorbreking <i>paritas</i>	385
5.3.1	Problematische inpassing van <i>quid pro quo</i> handelingen	386
5.3.2	Ontbreken temporele begrenzing <i>paritas creditorum</i>	387
5.3.3	Problematische inpassing van zekerheden voor oude schulden	388
5.4	Inbreuken integriteit verhaalsvermogen	390
5.4.1	Handeling om niet of met een waardeverschil	390
5.4.2	Handelingen die middellijk tot benadeling leiden	398
5.5	Doorbreking <i>paritas creditorum</i>	401
5.5.1	Voldoeningen <i>anders</i> dan waartoe gehouden	401
5.5.2	Voldoeningen waartoe gehouden	407
5.6	Dubbele opstelling aandeelhouder	408
5.6.1	Leningen en zekerheden	409
5.6.2	Garanties	420
5.7	Conclusie	422

6.	Appendix: nadere invulling European Principles of Insolvency Law	425
6.1	Inleiding	425
6.2	<i>Principles of European Insolvency Law; Juridical acts subject to reversal</i>	426
6.2.1	Onderscheid naar vormen van benadeling	427
6.3	Inbreuken integriteit verhaalsvermogen	428
6.3.1	Handelingen om niet of met een waardeverschil	429
6.3.2	Handelingen zonder waardeverschil	431
6.3.3	Handelingen die opzettelijk integriteit verhaalsvermogen aantasten	432
6.4	Doorbreking van <i>paritas creditorum</i>	434
6.4.1	Onverplichte voldoening	435
6.4.2	Verplichte voldoening	438
6.4.3	Regeling van <i>quid pro quo</i> handelingen	441
6.5	Dubbele opstelling aandeelhouders	442
6.5.1	De positie van leningen van aandeelhouders	443
6.5.2	Vermindering van <i>exposure</i> van aandeelhouder	445
6.6	<i>Reversal of Juridical acts</i> nader ingevuld	446
7.	Samenvatting	451
7.1	Drie vormen van schuldeisersbenadeling	451
7.2	Onderzoeksvraag: mogelijkheid en wenselijkheid van een objectieve regeling	452
7.3	Ongelukkige, uniforme keuze Nederland, geen uniforme keuze Engeland en Duitsland	453
7.4	Conclusie	455
8.	Summary	457
8.1	Three categories of acts prejudicing creditors	457
8.2	The possibility and desirability of an objective rule?	458
8.3	Only a uniform approach in Dutch law	460
8.4	Conclusion	462
	Literatuur	465
	Trefwoordenregister	481